

Література:

1. Кодекс адміністративного судочинства України // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – Ст. 446.

2. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 року № 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96>.

3. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції України від 20 жовтня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-11>.

Баль Д.О.,

курсант 201 н/г ННІ №2 НАВС,

Муратова Д.Б.,

к.ю.н., ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

ПРЕДСТАВНИЦТВО В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» визначено, що в межах прийняття Європейської програми розвитку, державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина правової реформи в Україні та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормо проектування і обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського [4]. Це стосується й інституту представництва в адміністративному судочинстві. Ряд норм КАС України безпосередньо відсилають до застосування права, а це (а) ч.2 ст.3 КАС України – при умові, що якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, передбачено інші правила, ніж встановлені цим Кодексом, застосовуються правила міжнародного договору; (б) ч.2 ст.6 КАС України – межах застосування принципу верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини; тощо.

Так, відповідно до ст.55 КАС України сторона, третя особа в адміністративній справі, а також особа, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, може брати участь у судовому процесі особисто та (або) через представника. Отож процесуальний статус сторони чи то третьої особи визначатиме і специфіку правовідносин представництва, в інституті якого слід провести детальний аналіз [1].

У юридичній енциклопедії зазначається, що правові відносини – це насамперед суспільні відносини, які регулюються правом. Вони можуть бути односторонні та двосторонні. Виникають на підставі таких юридичних фактів як договір. Адміністративний акт, правопорушення та регулюються законами та іншими нормативно-правовими актами [2].

Отже, фактично, «правові відносини – це специфічні суспільні відносини, що виникають на основі норм права, учасники яких є носіями суб'єктивних прав та юридичних обов'язків» [5, с.271], а «правовідношення – реалізація правової норми».

Правова природа будь яких представницьких правовідносин завжди генетично впливає із матеріальних правовідносин (прав та обов'язків, які склались між сторонами «представником» та «особою яку представляють». Так, в доктрині цивільного права відмічається унікальна структура побудови правових зв'язків між його учасниками. Зокрема виділяють внутрішню та зовнішню гілки правовідносин. Внутрішня – це насамперед зв'язки між представником та представленим, що засновані на довірі (загальній чи професійній). Зовнішні – між представником та третьою особою [3].

Відповідно до ст. 57 КАС України представником у суді може бути адвокат або законний представник. А у справах незначної складності та в інших випадках, визначених цим ж Кодексом, представником може бути фізична особа, яка відповідно до ч.2 ст.43 КАС України, яка має адміністративну процесуальну дієздатність (ч.2). Натомість, органи або інші особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб або осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена, можуть представляти у суді їх посадові особи, крім випадків, коли такі органи та особи є стороною чи третьою особою у справі [1].

Варто зауважити, що відносно множинності здійснення представницьких відносин, законодавець акцентує увагу лише на можливості мати одного представника іншими особами на одній

стороні (або декількох представників), проте їх кількість (кількість представників яких може мати у множинності відносин та чи інша сторона – адвокатів, законних представників, тощо) – не визначається. Приводячи процесуальну аналогію, з кримінального судочинства, такий «запобіжник» в КПК України визначається (закріплюється).

Тому враховуючи складність правовідносин представництва, їх дуальну природу, значний комплекс прав та обов'язків, що виникають між представниками та сторонами, між, судом, ми можемо вказати щонайменше на неповноту такої норми в частині того, що тут закладено «рефлекс», який може призвести до усілякого роду ускладнень розгляду справ в порядку адміністративного судочинства, як і обмежити права представників, а по суті, блокувати процес за допомогою інституту представництва в силу зловживань процесуальними правами на представництво.

Виходячи із цього, доцільно звернути увагу й на наступний момент, а саме зміст правового статусу суб'єкта владних повноважень у адміністративному процесі відповідає традиційній структурі правового статусу будь-якого суб'єкта правовідносин. Однак статус суб'єкта владних повноважень у зв'язку із його вступом у адміністративний процес набуває різних форм: статус сторін, статус третіх осіб, статус органів уповноважених у суді захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Проте якраз на рівні суб'єктивного складу, його адміністративного процесуального статусу, як і повноважень, виникає проблема розмежування представницьких правовідносин від службово-допоміжних, чи то будь яких інших пов'язаних із проходженням служби, а також – процесуальних.

При визначенні учасника адміністративного процесу необхідно виходити із того хто саме є ініціатором, «джерелом» вчинення дій, бездіяльності чи рішення. Тут вчений акцентує увагу на тому, що таким ініціатором може бути не будь-яка посадова чи службова особа, а лише та яка уповноважена на владне волевиявлення. Тобто учасником адміністративного процесу в якості суб'єкта владних повноважень виступатиме той, хто має передбачене законом право вступати у публічні правовідносини від свого імені, виконуючи владні повноваження [3]. Це й відноситься до інституту процесуального представництва.

В той же час для більш ширшого розуміння змісту правовідносин представництва в адміністративному процесі слід приділити увагу наступному аспекту взаємодії деяких спеціальних законів із норми,

що регулюють процесуальний інститут представництва, як і вказати на деякі проблеми.

Як приклад, тут варто звернути увагу на те, що до такої групи законних представників «батьків, усиновлювачів, опікунів чи інших осіб, визначених законом», доцільно вказати на те, що надані статусні права та обов'язки батьків, опікуна чи то піклувальника сімейним законодавством не припиняють діяти і під час здійснення цивільного судочинства. Власе деякі із них. Адже йдеться про ті права та обов'язки, які мають особистий немайновий характер, тобто, вони є невід'ємними від особи носія та продовжують діяти в адміністративному судочинстві, доповнюючи зміст представницьких правовідносин. Однак не завжди. Виключення із цього правила можуть бути наявними коли батьки позбавленні батьківських прав, або припинене опікунство над дитиною.

Наступний момент особливостей адміністративних процесуальних правовідносин торкається контексту участі представника в адміністративному процесі задля реалізації медіаційної функції. Тому тут реалізація представницьких правовідносин набуває по своєму унікального змісту та обсягу. Звісно, на сьогодні альтернативні способи врегулювання спорів все частіше затребувані в механізмі правового регулювання, в тому числі вони є прийнятними в адміністративному судочинстві.

В адміністративному судочинстві відносини представництва мають подвійну юридичну конструкцію, оскільки вимощуються з приводу одного об'єкта, але між різними суб'єктами (при множинності учасників), які опосередковуються специфічним та однорідним комплексом прав та обов'язків, або ж наявністю повноважень. Наприклад, (а) «позивач, відповідач» (чи то такі при множинності) – «суд» – «представник», (б) «представник» (чи то такі при множинності) – «суд». В даному випадку, представник, як самостійна процесуальна особа повинен наділятися відповідним процесуальним статусом.

Отже, враховуючи вищевикладене, можливо прийти до висновку, що правовідносини представництва в адміністративному процесі мають багатогранну правову природу та юридичну конструкцію. Вона пов'язана із матеріальним публічним чи то приватним правом, в залежності від того, який суб'єкт права покликаний (уповноважений) представляти інтереси свого довірителя/представленого. Юридична конструкція адміністративних процесуальних правовідносин представництва має подвійну конструкцію, при чому та їх частина,

яка пов'язана із матеріальним правом (у відношенні представник та особа, яку представляють) доповнює процесуальний статус представника. Адже немайнові права у цьому сенсі не припиняються а продовжуються, впливаючи на зміст повноважень представника в адміністративному судочинстві [5].

Література:

1. Кодекс адміністративного судочинства України, К. – 2017р.
2. Бевзенко В.М. Суб'єкти владних повноважень в адміністративному судочинстві України: дис. доктор. юрид. наук: 12.00.07 / В.М. Бевзенко. – Х., 2010. – 463с.
3. Мельник Я.Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, як особливий суб'єкт режиму цивільної процесуальної безпеки [Текст] /Я.Я.Мельник // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – № 1 (17).— 2015. – С.41 – 45.
4. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Верховна Рада України; Закон, Програма, Перелік від 18.03.2004р. № 1629-IV // [Електронний ресурс]. – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>.
5. Ярмач Є. Сутність та структура адміністративно-процесуальних правовідносин/Є.Ярмач //Український часопис міжнародного права. – № 3/2012. – С.99–103 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jusintergentes.com.ua/archives/2012/3/23.pdf>.

Бернадін В.А.,

ад'юнкт кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ

Одним з важливих джерел наповнення Державного бюджету України є акцизний збір, а тому він відіграє важливу роль у регулюванні фінансових відносин. Правопорушення у сфері обігу підакцизних товарів завдають шкоду державній фінансовій системі, а також створюють загрозу завдання шкоди правам та інтересам споживачів таких товарів. У науковій літературі фактично відсутні комплексні дослідження питань адміністративної відповідальності за